

בית ספר התיכון הגימנסיה העברית רחביה, ירושלים

אלבום הנצחה לזכרו של

סמ"ר יאיר אנגל ז"ל

נפל ב-כ"ד כסלו תשנ"ז

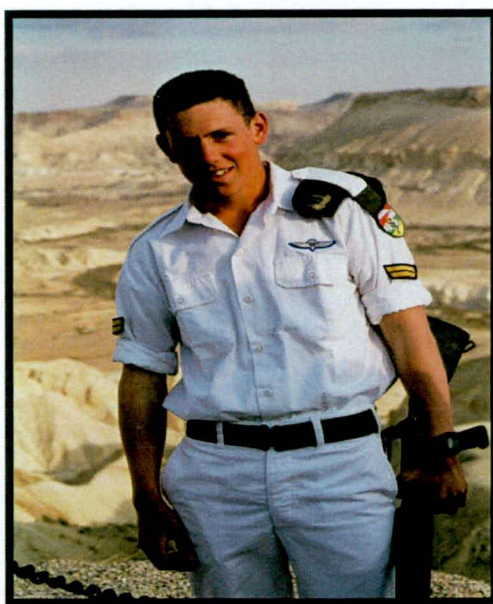
4.12.1996

נערך ע"י התלמידה

אושרית לוי

בסיועה של

רות רייכר

סמ"ר יאיר אנגל ז"ל,

בן יונית ויוסף (ג'וחא)

אח ליעל, יואב, יפעת, ויערה.

נכד לסבא שרגא ז"ל, וסבא אשר ז"ל, והסבתות ויני וחיקה.

יאיר נולד ב - כ"ד טבת תשל"ז, 14.1.77, בקיבוץ רמת רחל.

נפל ב - כ"ד כסלו תשנ"ז ערב נר ראשון של חנוכה 4.12.96

בתאונת צלילה במפרץ חיפה.

נקבר בקיבוץ רמת רחל.

1.4.97

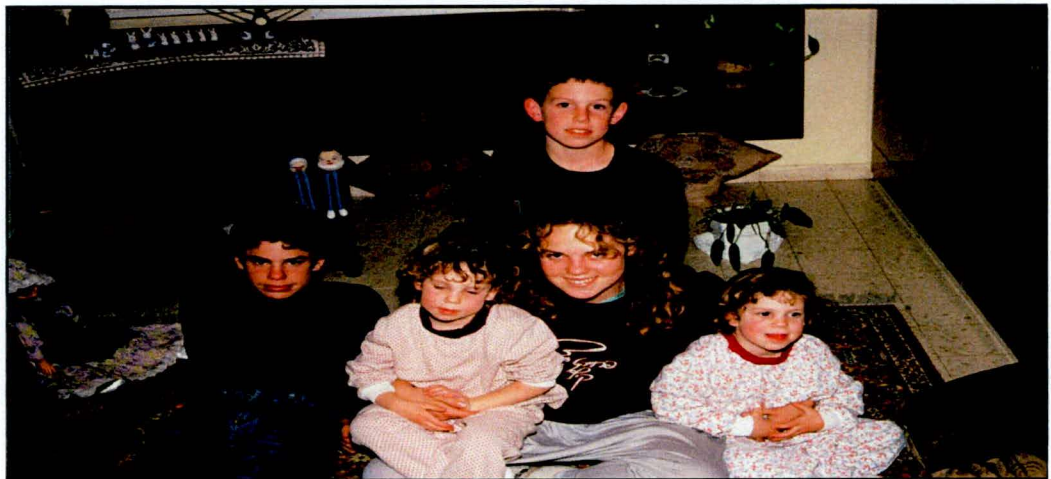
כ"ג / אדר ב' / תשנ"ח

יום טקס סיום מסלול אליו לא הגיע.

שנות הילדות:

יאיר נולד בקיבוץ רמת רחל ילד שלישי מתוך חמשת הילדים.
יאיר נהיה ילד סנדביץ' בגיל 7, אך רק בתיאוריה, מהר מאד העמיד עצמו כבן יחיד ומיוחד.
כשהיה יאיר בן שנתיים כל המשפחה יצאה לשליחות ארוכה באמסטרדם, הולנד.
אהב את גן החיות בעיר ואת הטיולים בגנים ובפארקים, בעיקר אהב להאכיל את הסנאים שהסתובבו חופשיים בפארק הגדול באמסטרדם. יאיר, אהב חיות בית, גידל בבית ארנב, חתול, אוגר ועוד.
בהולנד, כשהיה בן שלש, נפצע בתאונת דרכים קשה ממנה התאושש לחלוטין די מהר.
יאיר למד בבית הספר "אלון" במעלה החמישה.
בגיל 11 הצטרף לקבוצת הכדורסל של הפועל ירושלים.
משחק הכדורסל היה במהלך השנים הנושא האהוב עליו ביותר, עבורו היה מוכן להשקיע את כל מרצו וזמנו.

יאיר וארבעת אחיו.

אהבת הכדורסל

יאיר הושפע ממייקל ג'ורדן האגדי שהיה הדמות הספורטאית הנערצת עליו ביותר. אהד את קבוצת הכדור סל של שיקגו בולס עליה ידע הכול ואת תלבושתה נהג ללבוש בכל הזדמנות.

כשעמד לעבור לבית ספר תיכון, החליט יאיר לעזוב את חבריו לקבוצה בקיבוץ וללמוד בגימנסיה כדי שיתאפשר לו להמשיך להתאמן ולשחק כדור סל ב"הפועל" ירושלים ומאוחר יותר גם בבחירת הכדור סל של הגימנסיה.

נעורים

יאיר התחיל ללמוד בגימנסיה רחביה בירושלים.

הוא אהב את השילוב של חיי הקיבוץ והעיר וידע תמיד למצוא את המועיל והחיובי בשתי צורות החיים. ליאיר היו קשרי חברות טובים עם חבריו וחברותיו בעיר כמו גם בקיבוץ. יאיר אהב לאהוב, וכשאהב ידע לבטא את רגשותיו בשירים שכתב.

משיריו:

לדעת אהבה / יאיר אנגל

לא ידעתי שלאהוב זה דבר כל כך כואב
לא ידעתי שהאהבה עושה כל כך בלבול בלב
תמיד חשבתי שבאהבה יש רק טוב
ולכן בחרתי אותך לאהוב.

שמעתי הרבה על אהבה בחיים
אך מעולם, לפניך, לא הרגשתי אותה בפנים
ורק עכשיו כשהתחלתי אותך לאהוב
וקיוויתי שזה יהיה כל כך מועיל
אני מגלה כמה שהאהבה היא דבר משפיל.
רציתי רק לדעת טעם אהבה
למרות שידעתי שלרבים היא כאבה
ורק ניסיתי אלייך להתקרב ולגעת
הבנתי באמת כמה היא פוגעת
וגם עכשיו, כשאני יושב רק בשבילך
וכותב ושר - אני יכול להרגיש את הטעם המר.

לא האמנת לי שאני אותך כל כך אוהב
לא ידעת כמה יופיך כואב
התייחסת אלי די בחוסר משמעות
ובגלל זה עכשיו אני כל כך רוצה למות
אך בראשי תמיד תישארי כחלום
ואולי יום אחד עוד נתאהב בגן עדן או בגיהנום.

בכתה יא' יצא יאיר עם חבריו לכתה לסיור בפולין. לכבוד האירוע כתב שיר,
"שישה מליון אחים", שהוקרא בפני משתתפי עצרת הזיכרון המרכזית שנערכה
באשוויץ:

שישה מליון אחים / יאיר אנגל

הם מסתכלים עלינו מלמעלה - שישה מליון אחים.
הם מסתכלים עלינו מלמעלה ובוכים או צוחקים
ואנחנו כאן למטה, בכלל לא מבינים
יושבים בפלנטה האחרת - חושבים או נבוכים.

איך יכול אדם לקום בבקר אדם רגיל כביכול
ולצרף אלפים, כמוהו בדיוק, לבני השכול
ואיך יכול אדם פשוט, להחליט על געת עצמו
להפוך רבים כמותו מאנשים לעצמות.

את זה לא אבין לעולם
שיכול להיות כל כך הרבה רצח ודם
ולחשוב שהכל "הלך" כל כך מהר ושיטתי
זה פשוט מוציא אותי מדעתי.

והנה עוד קבוצה של אנשים - כל כך טובים כל כך תמימים
מוכנסים למות בחוסר אנושיות, בין ארבע חומות, למרות הנאקות
ועכשיו מאוחר אנשים נשארו רק ערימות וערימות.

וגם אם ננסה ונחשוב עוד הרבה מאד זמן, לא נבין לעולם
איך מרשים לעצמם כמה בהמות,
להפוך ששה מליון אנשים לששה מליון שמות.

ולמרות הכול צריך להמשיך ולחיות ולהיות חזקים
כי למעלה עלינו מסתכלים - בוכים או צוחקים
ובנו כל כך בטוחים -
ששה מליון אחים.

את הלימודים השגרתיים אהב יאיר פחות, הייתה לו דרך משלו ללמד.

עובדה, כשחשב שצריך לעמוד בבחינות הבגרות, עשה מאמץ קטן וסיים בציונים טובים. בגיל צעיר החליט שמיותר לו ללמוד אנגלית, ("אחרי הצבא אסע לארה"ב לכמה חודשים, שם אלמד את השפה מהר וטוב, עכשיו חבל על הזמן") כך נהג לומר.

כשהגיע יאיר לכתה י"ב החליט שאת השירות הצבאי יעשה ביחידה ברמת הקושי הגבוהה ביותר, מכאן ועד ההחלטה להתגייס לשייטת הייתה הדרך קצרה ביותר.

השרות בשייטת התאים לאופי הטוב, החברותי והמוטיבציה הגבוהה שהייתה לו.

במהלך השירות הצבאי לא נשמעה מפיו תלונה כל שהיא על מפקדיו, אותם רק שיבח, או על האימונים הקשים אותם עבר. ה"קיטור" היה ממנו והלאה.

בבית קיבל יאיר את מלוא התמיכה והעידוד להשתייך ליחידה המובחרת. כולם היו גאים בו.

יאיר מצא את מותו בעת אימון צלילה קשור בחבל חיים לחברו מתן. לעולם לא נדע את הסיבות האמתיות שהביאו למותו.

לאחר מותו של יאיר, אוהביו כתבו עליו, כתבו זיכרונות או געגועים, הם כתבו על הגעגועים ליאיר ועל עזיבתו שהשאירה אצלם חלל ריק שלא יתמלא לעולם.

מפקדים כותבים על יאיר:

"...עזבת אותנו יאיר, פתאום, ללא כל התראה וסימן עייפות, ללא איתות קל של שחיקה וקושי, יחד עם מתן, תוך הגשמה עילאית של הרעות והאחריות ההדדית....

...היית אי של מוטיבציה אין סופית, שנדיר למצוא כמותה היום.

הצטיינת תמיד באימונים, בצלילות ובכל משימה שהוטלה עליך.

ראינו בך דוגמא למופת, מוביל ומפקד לעתיד ביחידה."

חברים כותבים על יאיר:

"היית אתנו מאז היותך תינוק, גדלנו יחד. התבגרנו יחד, אף אחד מבחוץ לא יבין לעולם ולא יכיר את התחושה הזו - שחלק ממך, מאיתנו - נעלם, מת... איך שאפת למציונות, לשלמות, מציונות שהובילה אותך אל הסוף הבלתי נמנע, מציונות של חבר ולוחם רציני..."

"...יאיר היה משקיען בצורה מעוררת התפעלות. ואני תמיד עודדתי אותו מהצד, לעשות את הדברים, שרק הוא ידע לעשות. אני זוכר שבאימונים היינו מגיעים לפני כולם והייתי מבקש שיראה לי את התרגיל המיוחד שלו, עם סיבוב הכדור מאחורי הגב. זה היה משהו יוצא דופן. יאיר היה משחק ומפרגן לכולם על המגרש ובגלל זה אהבנו אותו מאד וכולם אהבו לשחק איתו.

...כחייל השקעת הכול. נתת את הדם בכל משימה שקיבלת, והצלחת להגיע להישגים הגבוהים ביותר.

היית חזק ואף פעם לא ויתרת. דחפת ומשכת גם ברגעים הקשים.

אנגל, אתה אחד ממיליון. אנחנו אוהבים אותך ולעולם לא נשכח אותך."

"...תמיד ידעת להגיד את המשפט הנכון בזמן הנכון, ובדרך כלל היה מצחיק עד טירוף.

בתוך הגוף שלך, שהלך וגדל, היו לך חום ורגש שפעלו שעות נוספות. חלק מזה התבטא בשירים שכתבת, וכל אחד שזכה לדבר איתך שיחת נפש, הבין כמה אתה אדם מיוחד, רגשן וחכם... בקיצור מלך עולם."

מורים כותבים על יאיר:

"...יאיר שנזכור

הוא יאיר של מנהיגות, שקטה ובוטחת.

יאיר שידענו, שהיכן שנמצא - אפשר לסמוך

יאיר שנתן לנו להאמין שיצא מכל מצב.

יאיר הספורטאי - בגופו ורוחו.

"...יאיר שסביבו חום, צחוק, שמחת חיים, הרבה שמחת חיים...."

"...יאיר היה שותף לשתי זכיות רצופות של בית ספרינו, במרוץ הגליל בשנים 93 - 94. זכורני כי יאיר התעקש לרוץ את המסלול הקשה ביותר, והשאיר את כל מתחריו הרחק הרחק מאחור."

משחק כדורסל בילדותו. (יאיר עם הכדור).

בהגיע יום השלושים למותו, שיר שנכתב לזכרו:

"יאיר" - מילים: רפי דברה לחן: יוסי דברה

נער היה בהרים
והוא עז ואיתן כטבע
תמיר וגאה כברושים
והוא כאנשי ההרים
שורשיו עמוק בסלע
ראשו בעננים.

חלם על הים ומרחביו המופלאים
חלם על הים ומרחביו הכחולים
אדם מייחל מקווה ואוהב
והים, הים הוא אכזר...

נער גדל בהרים
ועמו היה גם רע
אל בין הגלים הם חומקים
יחדיו חבוקים כמו אחים
לוחמים איתנים כסלע
במעמקים חותרים

כובשים את הים ומרחביו האפלים
כובשים את הים ומרחביו המאיימים
אבד חיוכם ונדם בם הלב
והים, הים הוא אכזר...

על יאיר העז מסלע
החלום נגדע לפתע
ובוכים מרה עננים
ואיתם גם אנשי ההרים

שהיה מאותם הנחושים
אנשים חזקים כמו טרשים
שאף פעם, חבר לא נוטשים!

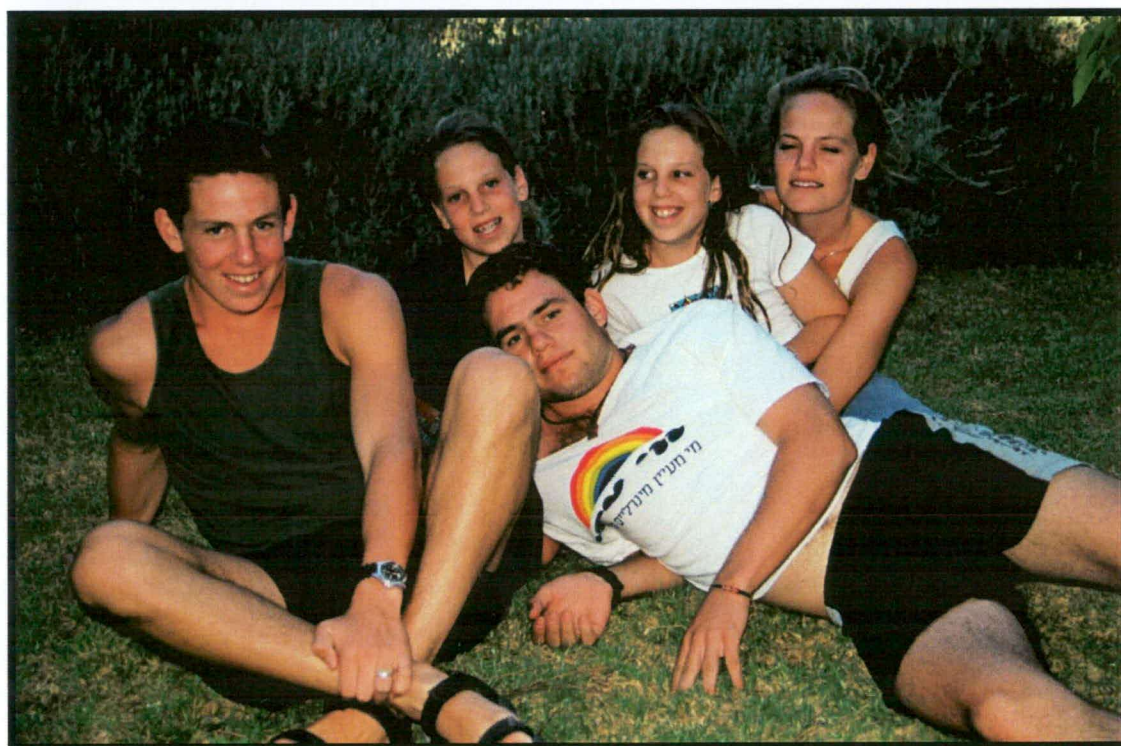
בים האכזר, זה הים שאכזב
עד כלות הכוחות, בו, נאבקת אדם
אבד החיוך ונדם שם הלב
אך אותך, בן יקר,
נזכור לעולם!!

נער היה בהרים,
נער גדל בהרים,
נער נטמן בהרים.

"יאיך יישאר חרוט בזיכרוננו לעד ומותו ילווה אותנו לכל אשר נלך, עד עולם.

ההורים האוהבים

יונית ויוסף (ג'וחא) אנגל."

'ידועות אחרונות' 22.10.03

סוגרות מעגל

לפני כשבע שנים נהרג בתאונת צלילה יאיר אנגל (19) ז"ל, שהיה לוחם בקומנדו הימי, יחד עם חברו מתן פוליבודה ז"ל. אחיותיו של יאיר, התאומות יפעת ויערה אנגל (19) – התגייסו לחיל הים כדי להמשיך את דרכו ולסגור מעגל. היום ייערך יום חיל-הים שיצוין בטקסים בבסיסי החיל ברחבי הארץ.
(כתב: ערן נבון, צילום: דני סלומון)

22.10.03 יאיר אנגל ז"ל

מפעלי ההנצחה לזכר יאיר אנגל ז"ל

המוטו של פעולות ההנצחה ליאיר הוא למען החברים והציבור:

1. המצפה הוא הסיפור של הגבעה וההיסטוריה של התקופה- אתר ארכיאולוגי מימי בית ראשון, דרך מלחמות.

מצפה יאיר, רמת רחל

2. פרויקט חלוקת מלגות לסטודנטים בפקולטה לחקלאות מגמה לתיירות באוניברסיטה העברית. יאיר עשה עבודה על 'תיירות כפרית'. בעבודה שכתב היו לו כמה המלצות נכונות. *1500 מלגות לימוד.

3. טורניר כדורסל-נבחרות של הגימנסיה,רמת רחל,השייטת והפועל.
נערך בפגרת החורף כשאצטדיון מלחה פנוי והקבוצות בחופש.

4. ארון גביעים בגימנסיה-בכניסה, לזכרו.
5. ארון תצוגה במלון של קיבוץ רמת רחל "מאז ועד יאיר", תצוגה ארכיאולוגית.
6. "מרוץ לשניים" – ביום האזכרה מרמת רחל ועד הר הרצל .
ישנה אפשרות להולכי רגל, י שנם 13 מרוצים. ב-4 בדצמבר, ערב נר ראשון של חנוכה כ"ד בכסלו.

דברי עורכת ספר ההנצחה – התלמידה אושרית לוי:

כשנתקלתי לראשונה ביאיר, כמובן שלא הכרתי אותו אז, הייתי נורא קטנה כאשר הוא נפל בתאונת הצלילה. ואחרי הנסיבות הסיפור נגע בי בצורה קרובה ואחרת.

אני חייבת להדגיש שהסיפור על יאיר, סיפור חייו וסיפור מותו הטרגי ריגשו אותי מאוד.

אני חושבת שפרוייקט ההנצחה שבו אני משתתפת חשוב ולו רק מהסיבה הזאת, לו רק כדי להזכיר את שמו של יאיר, להכיר את מי שהוא היה, איך הוא שירת למען מדינתנו.

לאותם האנשים הקרובים אליו, שמרגישים אותו איתם תמיד, שנמצא איתם תמיד כול יום, כול היום, להזכיר ולומר שלא שחכנו, שאנו יודעים כמה הוא יקר להם, ושכך זה תמיד יישאר, שאנו אוהבים ומשתתפים איתם בצער ובכאב ושאנו מוקירים תודה והערכה לדבר בו יאיר לקח חלק, ומסירות נפש למדינתנו.

מספרים על יאיר שהיה נאמן, קפדן, אחראי, מוכן להקריב, תמיד, חושב על הזולת. למדתי על יאיר שהיה בן אדם מדהים כפי שכל מכריו ומשפחתו מספרים עליו בלי סוף.

מאוד הייתי רוצה להקדיש את הספר למשפחתו של יאיר דבר ראשון ולחבריו מהגימנסיה, אני רוצה שהספר יביא גאווה למשפחתו, אני רוצה שכל מי שיסתכל בספר הזה, יכיר קצת את יאיר ויחשוב עד כמה זה חשוב להנציח בן אדם גם אם לא הכרנו אותו.

אני רוצה להראות שכן אכפת לי ואני מקווה שלעוד ילדים בגילי יהיה אכפת מאנשים כמו יאיר.

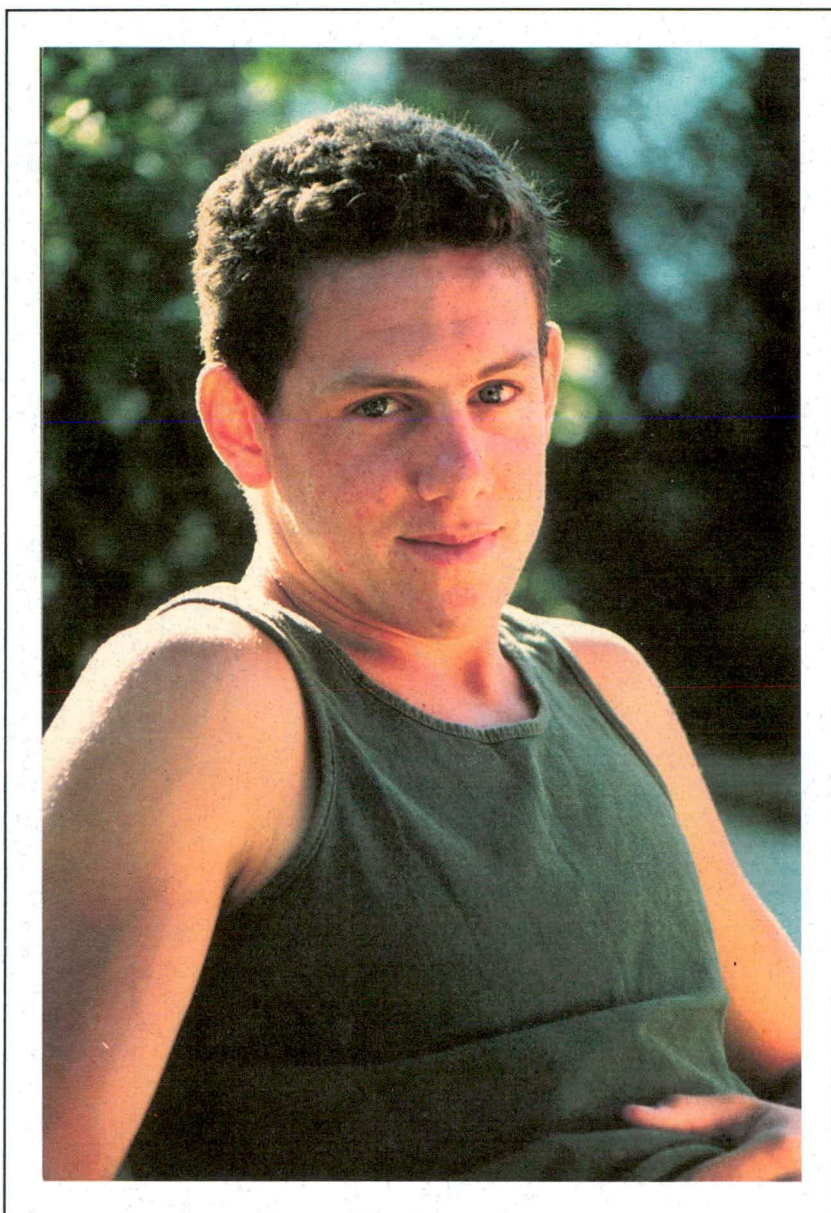
אני מקווה שמשפחתו של יאיר, מי שגידלו אותו וגדלו איתו יראו בכך עוד אחד מהמפעלים להנצחת יקירם יאיר.

**

תודה רבה ליוסף ויונית אנגל, שהכניסו אותנו לביתם בחום, בסבר פנים יפות ובפתיחות רבה. שאיפשרו לנו להיכנס לסיפורם האישי הכואב ושיתפו אותנו בכל מה שרצינו. לא נשכח את אצילותכם ונדיבותכם. זכינו להכירכם ודרככם את בנכם יאיר ז"ל.

תודה על הכל, עידית.

√ 1/5 21

יאיר אנגל ז"ל

4/12/96 - 14/1/77

הדרך אלולם יותר ופה

כשאנחנו היום את החלום
הוא נסתכל למטה וזהו את האדם
אנחנו מאמינים ונשכח את כל
אפילו. היום לא ידע את האדם האנושי.

אין אלוהי בני שמיים
כי זה לא למה אף תבוא
אף שאת תקדש וזה
זה ליה לא אלה שאת חברים.

קחי את יצחק בגלל
וגר גרתי לא יצאנו את בגלל
ני היום הזה הדרך הלא שלע ראה
הדרך אלולם יותר ופה - יצחק נשכח.

נשכחם האמת צלום נשכח
אף נראה לי שזה יהיה מאמר
אין יהיה מאושים ואולי מאוהב
זהו אל. האמן חברים וחברים.

אבל של אל נתקן משה כאן,
האלים המאכל והקטן
מאות שאנחנו יצאנו בינו.
שבתים הנה אל מזה פסוקו.

היום נקטף בננו יאיר, ועודו באיבו - שרון פולון מזכירת הקיבוץ

לאחר שעברנו כל כך הרבה תלאות וכאבים בעבר, תמיד האמנו אנו, הדור המחדש את רמת-רחל, שעלינו יפסח הגורל האכזר של אובדן בן. אבל הנה לפתע, נקטף היום בננו יאיר ועודו באיבו. כמו פרח נדיר גדל בתוכנו גבוה ויפה ומוכשר. פילס לו דרך מיוחדת משלו בלימודים, בספורט ובצבא. וכך עלה וצמח בקומה ובכשרון - עד שנפל.

כמה טראגי, שיאיר שכל-כך האמנו, שעוד ימשיך להאיר ולהקרין סביבו, נפרד מאיתנו דווקא עכשיו, בחג החנוכה.

אין בפינו מילים לנחם את יונית וג'וחא, את יעל, יואב, יפעת ויערה, סבתא חייקה וסבתא ויני.

אתם ומשפחתכם - מאבני היסוד של רמת-רחל הישנה והחדשה, והיום, אתם טומנים באדמה הזו את יקירכם.

כולנו כואבים את כאבכם, ואין מנחם.

שלושים למותו של יאיר - אלי פסח

הכאב כה טרי ומוחשי
וטריים הרגבים המכסים את קברו
דמותו התמירה כה ברורה -
שאינה רוצה להעלם לתוך זכרון
והלב הממאן לקבל את הדין
רוגש וגואה מחדש, ובוכה על אבדן החיים.

כל המילים שבעולם לא ימלאו את חסרונו
כל המילים שנאמר לא יכילו את כל עולמו
ואנו, לא נלאה מלספר את סיפורו.

יאיר - קווים לדמותו - יונית ויוסי (ג'וחא) ההורים האוהבים

נולד בחורף, 14/1/77, בקיבוץ רמת-רחל, כאח הצעיר ליעל ויואב. שבע שנים אחר-כך, הצטרפו למשפחה התאומות יפעת ויערה. יאיר הפך באחת לילד סנדביץ', אך רק בתאוריה. מהר מאוד העמיד עצמו כבן יחיד ומיוחד.

כשהיה יאיר בן שנתיים, יצאנו כל המשפחה לשליחות ארוכה באמסטרדם, הולנד. יאיר אהב את גן החיות בעיר, ואת הטיולים בגנים ובפארקים. בעיקר אהב להאכיל את הסנאים, שהסתובבו חופשיים בפארק הגדול באמסטרדם. אהב גם את כל המשחקים, שהפעלתם דרשה השקעה במטבע מקומי.

יאיר הלך לגן-ילדים מקומי, התחבר יפה עם הילדים, למרות קשיי השפה. בהולנד, כשהיה בן שלוש, נפצע בתאונת דרכים קשה, ממנה התאושש לחלוטין די מהר.

יאיר אהב חיות-בית, וגידל בבית ארנב, חתול, אוגר, ועוד.

יאיר למד בבית-הספר "אלון" במעלה-החמישה. בגיל אחת-עשרה הצטרף לקבוצת הקט-סל של "הפועל" ירושלים. משחק הכדור-סל היה במהלך השנים, הנושא האהוב עליו ביותר. עבורו היה מוכן להשקיע את כל מרצו וזמנו. כשעמד לצאת לבית-ספר תיכון, החליט יאיר לעזוב את חבריו לקבוצה וללמוד בגמנסיה כדי שיתאפשר לו להמשיך להתאמן ולשחק כדור-סל בהפועל ומאוחר יותר - בנבחרת הכדור-סל של הגמנסיה.

יאיר הושפע ממייקל ג'ורדן האגדי, שהיה הדמות הספורטאית הנערצת עליו ביותר. אהד את קבוצת הכדור-סל של "שיקגו בולס", עליה ידע הכל, ואת תלבושתה נהג ללבוש בכל הזדמנות.

בכיתה י"א יצא יאיר עם חבריו לכיתה, לסיור בפולין. לכבוד הארוע, כתב שיר שהוקרא בפני משתתפי עצרת-הזכרון המרכזית, שנערכה באושוויץ. יאיר התעניין מאוד בכל הקשור לשואה. נהג לשאול הרבה ולא יכול היה לקבל את המושג "היהודים הלכו כצאן לטבח". יאיר אהב את השילוב של חיי הקיבוץ והעיר וידע תמיד למצוא את המועיל והחיובי בשתי צורות החיים. ליאיר היו קשרי חברות טובים עם חבריו וחברותיו בעיר, כמו גם בקיבוץ.

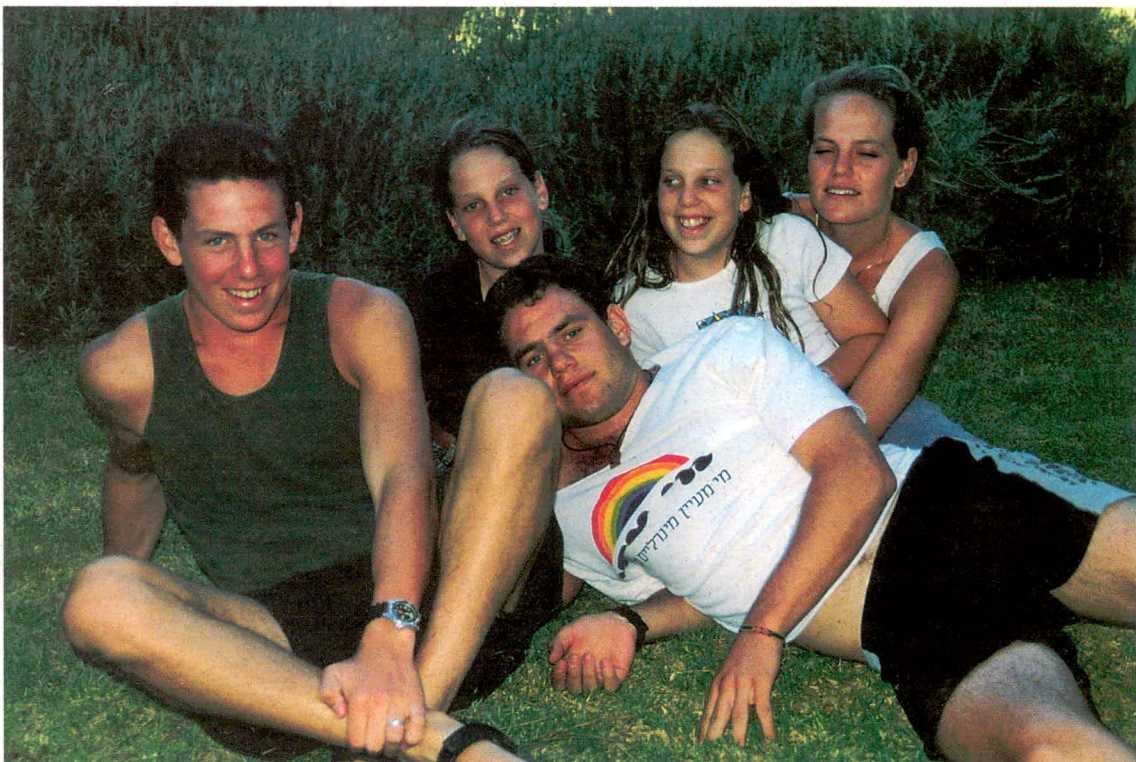
יאיר אהב לאהוב, וכשאהב - ידע לבטא את רגשותיו בשירים שכתב. את הלימודים השגרתיים, אהב יאיר פחות. היתה לו דרך משלו ללמוד. עובדה, כשחשב שצריך לעמוד בבחינות הבגרות, עשה מאמץ קטן וסיים בציונים טובים. כשהחליט, שמיותר לו ללמוד אנגלית, נהג לומר: "אחרי

הצבא אסע לארה"ב לכמה חדשים, שם אלמד את השפה מהר וטוב. עכשיו חבל על הזמן".

כשהגיע יאיר לכיתה י"ב, החליט שאת השירות הצבאי יעשה ביחידה ברמת הקושי הגבוהה ביותר. מכאן ועד להחלטה להתקבל לשייטת, הדרך היתה קצרה ביותר. השירות בשייטת התאים לאופי הטוב והחברותי של יאיר. במהלך השירות הצבאי, לא נשמעה מפיו תלונה כלשהי על מפקדיו - אותם רק שיבח, או על האימונים הקשים אותם עבר. ה"קיסור" היה ממנו והלאה. בשעות הפנאי המעטות שהיו לו, דאג להפגש עם חבריו וחברותיו, בקפה "ארומה", או בדיסקוטק "האומן 17", שם אהב לבלות כמו גדול. אביב גפן היה הזמר הנערץ עליו. יאיר ידע להבחין הבחנה ברורה בין הצד האמנותי של הזמר, לבין הדעות שנהג להשמיע כנגד הצבא והמצב.

יאיר היה גדול.

יאיר מצא את מותו בעת אימון צלילה, קשור בחבל-חיים לחברו מתן. לעולם לא נדע את הסיבות האמיתיות, שהביאו למותו. יאיר ישאר חרוט בזכרוננו לעד, ומותו ילווה אותנו לכל אשר נלך, עד עולם.

יאיר אחי - יעל

פתאום
וזה כאן, זו לא טעות
זה פתאום
כי אף פעם לא מוכנים
כי אף פעם לא נהיה מסוגלים להבין
שכך פתאום
נקטע חלום.

חלום לסיים מסלול, צבא, למצוא
עבודה, ללמוד, לאהוב, לטייל בעולם
והעיקר להיות הכי טוב ומוצלח מכולם.

תמיד תהיה כאן (בלב) איתנו, שלנו
כל כך חי ובהיר
ואורך לעולם שוב אותנו
יאיר.

יאיר - סבתא ויני

יאיר היה כמעט בן עשרים
עלם חמד
אחד מארבעה עשר נכדיי האהובים

בערב חג האורים,
ביום האזכרה של שני הסבים,
הוא נספה בתאונת אימונים

אני מלאה געגועים
אזכור אותנו לעולמים
הוא ישאר תמיד כמעט בן עשרים

אחי - רועי בן-דוד

היום, אתה ואני היינו אמורים להפגש בפורום המשפחתי המצומצם, לארוע עצוב גם-כן, אבל בבית-קברות אחר - לאזכרה של סבא. מאז שנפטר חלפו 9 שנים. סבא ז"ל, שנלחם למען חייו וניצח את הגרמנים, הגשים את חלומו הציונות ובנה בארץ משפחה ענפה, מאוד מגובשת, המתכנסת יחדיו כמעט לכל ארוע בשנה. הציונות שסבא החדיר במשפחה, והרצון לתת ולהקריב למען המדינה, יושב עמוק בתוכנו. והרצון הזה גבה מחיר שאין לתאר אותו במילים. הרגשת הריקנות הנוראה ממאנת לעזוב.

יאיר, נתת את עצמך לצבא גם לפני האסון, וכולנו תמכנו והיינו גאים בך ובמעמדך. נשארנו לך רק ארבעה חדשים עד לסיום, עד להגשמה של חלומך לאחר דרך ארוכה וקשה שעברת... אבל כנראה שבטכס שיערך בעתלית, לסיום המסלול של "אוגוסט 5" בשייטת, יאיר אנגל לא ישתתף.

גדלת בידיים האוהבות של ההורים, שלא היה קשה לראות עד כמה אהבו אותך. ובמעטפת האוהבת של הקיבוץ, ומספיק לעמוד פה כדי להבין, כמה היית יקר לכולנו.

יאיר, עוד חודש, ב-14 בינואר, היית אמור להחליף קידומת. אפילו לא הספקת להגיע לגיל 20. ורק ברגעים אלה, ניתן להבין עד כמה יקרים חיי האדם, וכמה כואב כשהם מסתיימים בטרם עת.

"לנצח, אחי, אזכור אותך תמיד
וניפגש בסוף, אתה יודע
ויש לי חברים, אבל גם הם כבים
אל מול אורך המשגע..."

דנה,
קשה מאוד מאוד לנסות להבין מה את מרגישה, ואני חושב שאי-אפשר להבין דברים כאלה.

ואל תשכחי, שכולנו איתך.
נכון שבמדינה קורים אסונות, ומדי יום אנו שומעים על תאונות-דרכים ועל תאונות-אימונים והתקלויות. אבל עד לרגע שזה לא מכה בך ממש מקרוב - אתה לא יכול להכיר את הכאב הזה. ולצערך, המילים היחידות שנותרו הן: חבל עליך.

יאיר, יהי זכרך ברוך.

יאיר, יואב גלנט, אלוף משנה מפקד השייטת

השנה, דומה היה שהחורף מתמהמה ואולי לא יגיע כלל. אך לפתע, במהלך הליל, קדרו שמים ונמוג האור ורוח קרה שנשבה ממזרח הביאה עמה את הבשורה המרה, יאיר ומתן אינם עוד איתנו.

וחלף לילה וכמעט יצא עוד יום, עד שמצאוך חבריך והחזירו אותך אלינו, אל השייטת, לתמיד. והיום הבאנו אותך לכאן אל ביתך, אל משפחה חמה ואוהבת, אל הרגבים הטריים של אדמת הקבוץ אשר תולדות חייו מספרות את סיפור המאבק והתקומה של העם בארצו.

בארץ הזו גדל זן מיוחד של אנשים, לוחמים, חבורה המטילה על עצמה מאמצים מרצון; מעטים ההולכים בראש המחנה ומובילים את עמוד האש. אתה יאיר, נמנית עם הטובים שבהם, עם קצהו של חוד החנית. עתיד היית להשתתף בקשות ובמורכבות שבמשימות, אותן מטיל צבא הגנה לישראל על חייליו; להתבגר אל תוך המערך הלוחם של השייטת - יחידה המקדשת את גבורתו של היחיד והופכת את מעשה דוד לגולית, לדרך חיים.

קשים הם החורפים למשפחת השייטת, מעלים זכרונות נוגים של עשרות שנים. רק בשבועות האחרונים הזכרנו את מפקדינו, חברינו ופקודינו, את עודד, את אהוד, את אבישי, את יקי ובקרוב נעלה אל קברו של רן. לתומינו חשבנו, כי מלאה כוס הדמעות. אך באה המציאות וטפחה על פנינו, והפכה אותך לחלק מהטובים ביותר שאינם עמנו עוד.

עזבת אותנו יאיר, פתאום, ללא כל התראה וסימן עייפות, ללא איתות קל של שחיקה וקושי, יחד עם מתן, תוך הגשמה עילאית של הרעות והאחריות ההדדית.

יונית, יוסי, יעל, יואב, יערה ויפעת - משפחת אנגל - , רק כאשר פוגשים משפחה כמותכם, מבינים אנו כיצד יכול היה יאיר לגייס את תעצומות הנפש, את הכוח ואת הרוח, על מנת להתמיד ולהצטיין בדרך המפרכת ההופכת נער ללוחם קשות.

התנהגותכם היא המחזקת ידינו, כי הולכים אנו בדרך משותפת של מאבק על קיומו וחרותנו תוך חתירה למימוש משימותינו בהתכוננות, בבטחון השוטף ובבניית כוחנו. יאיר היה חלק מדרך זו, אבן בבניינה של חומה בצורה ומשותפת של בטחון.

לא כך רצינו כי תהפכו לחלק מאיתנו. אך כעת משפחה אחת אנו, לתמיד.

ביום כ"ד בכסלו תשנ"ז, 4 בדצמבר 1996, נפל בנכם יאיר, זכרונו לברכה. ביום עצוב ומר זה, השייטת מרכינה ראשה ודגלה ומצדיעה ללוחם הקומנדו הימי, סמל ראשון יאיר אנגל.

ננצור זכרך לעד.

יאיר - סא"ל יוסי קורקין מפקד פלוגת הדרכה שייטת 13

אני עומד פה היום איתך המום וכואב.
מסרב להאמין ומתקשה לדבר עליך בלשון עבר.
נר ראשון לחנוכה, נר אחרון לחייד.

רק לפני שנה וארבעה חדשים התחלת את מסלול הלוחם ביחידה.
רצית כל כך להיות לוחם בקומנדו הימי, לענוד את כנפי העטלף.

השקט, הבטחון והצניעות איפיינו אותך במהלך כל המסלול.

התבלטת והיית משכמך ומעלה.
כל כך גאה היית בהשתייכותך ליחידה.
חתרת בהתמדה להשגת המטרה.

האהבה שלך לחיים, הרצון שלך למצות כל רגע חברו יחד,
לאהבה שלך לים וליחידה.

היית אי של מוטיבציה אין סופית, שנדיר למצוא כמותה היום.
הצטיינת תמיד באימונים, בצלילות ובכל משימה שהוטלה עליך.
ראינו בך דוגמא למופת, מוביל ומפקד לעתיד ביחידה.

בן למשפחה שורשית מלח הארץ, צמחת ופרחת בינינו, הכית שורשים בליבנו.

מאז שהלכת מאיתנו יאיר, השמים לא מפסיקים לבכות,
כאילו גם הם מבינים שקרה דבר נורא ובלתי אפשרי.
לא היית לבד ברגעך האחרונים, קשור לחברך מתן, בקשר הזה שכולנו כל כך
מכירים, קשר החיים, צללת עימו אל מותך.
השארת אותנו המומים לצד משפחתך החמה, ואין ניחומים.
נר ראשון של חנוכה יאיר, איך יתכן שנרך כבר לא יאיר את הדרך.

נזכור אותך תמיד.

אנגל, אתה אחד ממליון חבריק למחזור מ"א, אוגוסט '95

הלכתי לישון אתמול, אחרי שהכל נגמר, או אולי רק התחיל.
נכנסתי לחדר, התישבתי על המיטה. על המיטה ממול היה כתוב שמך, בארון
שלך עדיין מונחים דבריק. ומדיך האפורים מוכנים ליציאה הביתה.
כך ישבתי כל הלילה, מחכה לך שתגיע. אך אתה לא הגעת.

יאיר אנגל!

בתור חברים לקורס, שבילו איתך כל כך הרבה זמן ועברו אתך כל כך הרבה
חויות מכל הסוגים, אנחנו חייבים לומר לך מספר דברים, שתדע:
כחייל השקעת הכל. נתת את הדם בכל משימה שקיבלת, והצלחת להגיע
להישגים הגבוהים ביותר.
היית מאגיסט, ומי שידוע כמה כבד זה לסחוב מאג, יידע שהרבה יותר קשה
לשחות איתו.
היית חזק, ואף פעם לא ויתרת. דחפת ומשכת גם ברגעים הקשים.
כולנו יודעים שהגשמת החלום להיות לוחם, היתה רק עניין של זמן.

היית הבן-אדם הכי מצחיק בקורס, לא עבר יום שלא הצחקת אותנו בשנינות
יוצאת דופן והומור נדיר שכולנו אהבנו והערצנו.
אין ספק שהיית אחד הבולטים, מהמובילים בקורס.
יכולנו לעמוד פה עוד שעות ולדבר עליך. לא האמנו, שלאנשים כמוך זה יכול
לקרות.

אנגל, אתה אחד ממליון. אנחנו אוהבים אותך ולעולם לא נשכח אותך.

זוכר אותך - אבנר אנגל

חלמת להיות לוחם השייטת
אבל נשמתך כבר פרוחה.

זוכר אותך ילד, אפילו לא בן
עשרים.

ילד עם חיוך על הפנים
זוכר אותך עם שמחת חיים.

זוכר אותך - אבל לא!
אבל לא מאמין.

ילד - לאן הלכת?
עוד לא הספקת שום דבר
חלמת להיות איזה כוכב של משהו
אבל של מה? לא היה ברור
ילד - כמעט הצלחת
ילד, לאן הלכת?

עתיד גדול היה לך ילד,
ועכשיו התייתמנו.

אנגל - כפיר בן הכיתה

אפילו במכתב הזה, שבו אני כותב עליך, אני זקוק לעזרתך.
ואתה חסר לי, ואני מבין שעם הזמן, זה רק יחמיר. אתה תהיה חסר לי יותר
ויותר.

אני רואה אותם נושאים אותך בארון, ואני צועק: "מה קורה אתך?!! אנגל,
תתעורר!"

אתה בחיים לא הסכמת שיסחבו אותך, ובשום פנים ואופן לא עלית על
אלונקה.
תמיד אתה היית זה שסחב.

אני זוכר איך בבית-הספר התחלנו לדבר על השייטת אחרי שעברנו את
הגיבוש ידענו שנתגייס יחד וכבר התחלנו לחלום על סוף המסלול, הדבר שעם
הזמן, נעשה הכי חשוב לך בחיים. וכשעזבתי את הקורס, הבטחת לי שתסיים
בשביל שנינו. ואני ידעתי ששום דבר לא יכול לעצור אותך מלסיים את
המסלול הזה.
כמובן שלא חשבתי על מוות.

כל-כך הרבה זכרונות טובים יש לי ממך, אנגל!
תמיד ידעת להגיד את המשפט הנכון בזמן הנכון, ובדרך כלל היה מצחיק עד
טירוף.

בתוך הגוף שלך, שהלך וגדל, היו לך חום ורגש שפעלו שעות נוספות. חלק מזה
התבטא בשירים שכתבת, וכל אחד שזכה פעם לדבר אתך שיחת-נפש, הבין
כמה אתה אדם מיוחד, רגשן וחכם... בקיצור, מלך עולם.

אחי אנגל, אני נפרד ממך בצער רב, בשם החברים מהתיכון שאוהבים אותך
כל-כך.

יהי זכרך ברוך.

יאיר שנזכור - אהוד פראוור מנהל הגמנסיה העברית

י א י ר ש נ ז כ ו ר
בא חדש, כמו זר לגימנסיה, תוך זמן קצר כבש מקום בכיתה, בשכבה,
אצל כולנו - מורים ותלמידים.

י א י ר ש נ ז כ ו ר
הוא יאיר של מנהיגות, שקטה ובוטחת.
י א י ר שידענו, שהיכן שנמצא - אפשר לסמוך
י א י ר שנתן לנו להאמין שיצא מכל מצב.
י א י ר הספורטאי - בגופו וברוחו.

י א י ר ש נ ז כ ו ר
הוא יאיר של ריחוק מסויים, של חיוך מסויים,
כך לרוב.

יאיר שרק לעיתים ורק למעטים נתן להציץ אל תוך נפשו.
להכיר בעוצמת הרגשות, ובאופיה המיוחד של רגישותו.
חבר, שסביבו חוס, צחוק, שמחת חיים, הרבה שמחת חיים.

י א י ר, יאיר ודנה
הגמנסיה היא לכולנו לא רק בית ספר,
היא מקום, היא חברה, היא קשר לשנים.
מסגרת של חברות - משכבה לשכבה.

בתוך שרשרת החברות הזו - שתובעת אחריות
ונותנת כתף,
ליאיר היה מקום בולט, מוליך ותומך.
ברקמה הזו של הגמנסיה, יחסר יאיר ויזכר יאיר.

כך כתב בשיר, במסע לפולין, על ששה מליון אחים
המסתכלים עלינו מלמעלה:

"ולמרות הכל צריך להמשיך לחיות
ולחיות חזקים,
כי מלמעלה עלינו מסתכלים
בוכים או צוחקים,
בנו כל-כך בטוחים..."

אלו המילים שהשאיר לנו.

מתעקש לרוץ את המסלול הקשה ביותר - יובל כדי

מאמנו של יאיר בנבחרת הגמנסיה ובחוג ההכנה לצה"ל

פגישתי הראשונה עם יאיר, התרחשה לקראת סיום לימודיו בכיתה ח'. טרם לימודיו בגמנסיה, יאיר הביע רצונו להתאמן עם נבחרת הכדור-סל, לקראת לימודיו אצלנו בכיתה ט'. וכמובן שנעניתי ברצון.

הגעתו של יאיר לגמנסיה, הוותה הפתח לדרך רצופת הישגים ספורטיביים יוצאת דופן, כאשר יאיר הווה את אחד מעמודי התווך של נבחרות בית-ספר, הן באתלטיקה קלה, והן בכדור-סל. בכשרונו והתלהבותו, הצליח יאיר למשוך אחריו את שאר חבריו לנבחרות, שהישגיהם כמו גם הישגיו, זכורים לטוב עד היום.

יאיר היה שותף לשתי זכיות רצופות של בית-ספרנו, במרוץ הגליל בשנים '93 - '94.

זכורני כי יאיר התעקש לרוץ את המסלול הקשה ביותר, והשאיר את כל מתחריו הרחק הרחק מאחור.

בשנתו הראשונה בגמנסיה, זכתה נבחרת הכדור-סל במקום השני באליפות הכדור-סל המחוזית. גולת הכותרת של הישגינו בתקופתו של יאיר, היתה הזכייה באליפות הכדור-סל לבתי הספר התיכוניים, וההעפלה עד לרבע הגמר הארצי באליפות הארצית שנערכה בגליל.

זאת היתה זכייתה הראשונה של הגמנסיה לאחר עשרים שנה, וליאיר היה חלק נכבד ביותר בזכייה זו. יחד עם חבריו הקרובים אמיר רג'ואן, ארז פיינברג וחתן יונגר, חברות וחבורה שאינה ניתנת להפרדה.

קשה עד מאוד לתפוס, כי החבורה התפרקה בצורה כה טראגית. יאיר, עם החיוך הנצחי, שתמיד הכל כאילו עובר לידו ולא נוגע לו או בו, ותמיד יודע להשיג את שלו בדרכו הממזרית, החמודה מאוד והמיוחדת רק לו.

עברתי עם יאיר את התהליכים לקראת גיוסו. נוכחתי לדעת, עד כמה רציני היה בהכנותיו לקראת הגיוס, ומלבד אימוניו אצלי בחוג ההכנה לצה"ל, התאמן גם לבדו בבריכת הקיבוץ, לקראת גיוסו לשייטת. ידעתי מה עז רצונו להגיע לשייטת. הייתי משוכנע שיצליח, ואף יצטיין ביחידה מובחרת זו, כפי שאכן היה.

ביום הזכרון האחרון לחללי צה"ל, הגיע לבית-ספר לבוש וגאה במדיו הלבנים וביחידתו, ונראה יפה מאוד. מקור לגאווה גדולה לכל מכריו. כל-כך עצוב, ששמו של יאיר מצטרף לשמות הנופלים, אותם נכבד ביום הזכרון הבא.

אזכור את יאיר לעד.

הם גרו יחד, באותו חדר - אתי בוצר, רכזת נעורים

בשנתיים האחרונות שלך בנעורים, ליוויתי אותך יום יום במצבים שונים בקבוצה.

היו לנו עליות ומורדות, ויחד למדנו לנתב ולהמשיך את החיים שלנו בבית-הנעורים. למרות שבילית את רוב זמנך בחברה העירונית, ידעת להשתייך ולהיות מעורב במה שקורה אצלנו. ידעת להתמודד ולנהל משא-ומתן בנושאים, שהיו חשובים לך, ולא היית נרתע מלהיאבק על דעותיך. התמודדות זו, לא פגעה בקשר האישי שלך איתי. להיפך. המשכת לשתף אותי בחוויותיך, ובשעות שנפגשנו, בבוקר ובצהריים, היית מספר לי על הנעשה בגימנסיה, על האימונים ב"הפועל", ועוד. ומאוחר יותר, שיחות על הגיבושים בשייטת, והתאורים של כל מה שעברת שם.

הבחירה שלכם, שלך ושל משה, לחיות יחד בחדר, בבית הנעורים וברווקה, היתה מוצלחת והיה פירגון הדדי ביניכם בחלוקת החדר: יאיר ודנה, משה ואפרת, למרות כל המגבלות.

בכל פעם שאני מבקרת בחדר, זה בעצם כמו להפגש ולהפרד ממך. משונה לי להכנס לחדרו של משה, ולא לחוש את נוכחותך, אישיותך וחפצך בחדר.

ביום האסון, מאוחר בלילה, נסעתי להביא את בני משה מבסיס הטירונוט, ועל השביל פגשתי בחבריך החיילים, ששאלו לבית הוריד. אמרתי להם, שאני נוסעת להביא את חברי החיילים מהקיבוץ. אחד מהם שאל: "את מי?" אמרתי: "את בני משה." והוא מייד אמר: "ודאי, שמעתי עליו. הוא התגייס לפני שבועיים לצנחנים, והם גרו יחד באותו חדר."

נדהמתי מצירוף המקרים, ולמדתי להכיר פן נוסף משלך, יאיר: כלפי חוץ הפגנת לפעמים הרגשת רחוק, אבל אני ידעתי, שלא כך הוא.

בכל סופשבוע שהגעת, ובפגישותינו על הדרך, שאלתך הראשונה היתה: "מה קורה?", וביקשת דיווח על כל בני המחזור לפרטיו, וכששאלתי על מעשיך בשייטת, פטרת אותי ב-"לא קל", ולא הוספת עוד.

נדמה לי יאיר, שהשתדלת למצות את החיים בזמן הקצוב שניתן לך, לצערנו, והן תשע-עשרה שנותיך.

קשה לי לראות את בני-מחזורך בוכים, ממאנים להשלים, ואני בוכה איתם.

אנחנו יודעים שאתה מקשיב לנו -

קשה, קשה לדבר ולספר על חבר קרוב בלשון עבר, לכן אנו נדבר אליך - יאיר.

"אנחנו יודעים שאתה מקשיב לנו ומביט עלינו, צוחק לך שם למעלה - עם החיוך ה"כאילו" נבוך שלך..."

"אם מלאכים היו נראים יותר ברורים, או אלי אלי..." שרה טובה גרטנר.

המלאך בלבן שלנו - פניך ברורים מאוד, לעולם לא נשכח אותך.

היית אתנו מאז היותך תינוק, גדלנו כולנו יחד. התבגרנו יחד, אף-אחד מבחוץ לא יבין לעולם ולא יכיר את התחושה הזו - שחלק ממך, מאתנו - נעלם, מת...

היינו קבוצה של 15 ופתאום - אתה חסר. איך מתמודדים עם זה?

אנו רוצים להזכיר לך, איך תמיד ידעת הכל, יעצת לנו עצות שונות, ותמיד בזמן.

איך שאפת למצוינות, לשלמות, מצוינות שהובילה אותך אל הסוף הבלתי-נמנע, מצוינות של חבר ולוחם רציני...

עזבת אותנו אמנם בתיכון, דרכינו כאילו נפרדו, אבל הקשר - נשמר. וגם אם לא תמיד הדוק, דווקא כשהתגייסת, הקשר התחזק. מצחיקות דרכי העולם, ונסתרות...

יאיר - כולם אוהבים אותך וכל הנוכחים כאן באו במיוחד בשבילך - לתת כבוד אחרון.

אנו - הקבוצה שלך, נשבעים שהכבוד לא יהיה אחרון. תמיד תשאר פינה חמה שלך - אצלנו. אף פעם לא נשכח, ולא ניתן לאף-אחד לשכוח.

כל לילה נביט החוצה, דרך החלון, נחפש כוכב נוצץ... ונדע, שהכוכב הנוצץ ביותר הוא אתה

...ואז נביט אליך, ואתה אלינו, ונדע: טהור אתה ואמיץ...

יהי זכרך ברוך - לעולם.

בני המחזור, קבוצת "אלמוג":

עינב, משה, יזהר, מור, עידן, ניצן, רועי, ערן, שני,

גידרון, עומר, סרחיו, שרון, תמרה ואתה - יאיר.

יאיר, עלם חמד - משהק'ה כץ

יאיר, עלם חמד, אך בוגר ומוצק מחשבה.
ישר לב ואחראי. כך רשמיי ממספר שיחות קצרות עימו - של ניצול הזדמנות.
יאיר, שיח רענן שצמח וגדל מגזע שרשי רמת-רחל, התפתח והיה לעץ מעמיק
שורש ומתחיל להוציא ענפים בחברתנו. נקט בדרך שחשב מתאימה לו,
לתכונותיו שכללו אומץ, עוז וגבורה עילאית. על-כן אין זה פלא, שלקח על
שכמותיו את השירות הקשה, שסכנות ומסירות נפש בו.
הכוננות לעמוד במבחן מול אויב מתקיף, גם זו קוטפת באכזריות את
קורבנותיה. ויודעים אנו על המשפחות השכולות הרבות ועל אבלן במקרים
דומים.
צר לנו מאוד, ומועקה בליבנו, על אבידה יקרה זו - יאיר.
אנו עם יונית וגיוחא, ועם כל משפחתם. עשרות לבבות פועמים ברטט כלב
אחד, ברגשות עמוקים ובמדווה על השכול המהמם הזה.

יאיר הכין עצמו, יחד עם חברו בתרגיל, כדי לדעת נתיבי מצולות בתנאים של
אפילת הלילה ממעל, והים בגד בהם, ולא העלה אותם שוב. צמד חברים,
בחייהם ובמותם לא נפרדו.
אין לי דברי ניחומים ליונית ולגיוחא, ולאמהות הקשישות - וכי יכול אני?
ולואי שלא נדע אסונות ולא נדע צורך בכוננות לחימה.

יונית, גיוחא: היו חזקים.
יהי זכרו של יאיר בנכם, תמיד שמור בלב כולנו.

כנפיים - נדב בן-דב חברת נעורים רמת-רחל

את הכנפיים האלה, לא תצטרך
להוריד לעולם,
ולא לוותר עליהן כמו אצלנו.

אז אם אתה שומע אותי
שם למעלה,
או היכן שלא תהיה,
אני רוצה שתדע:
לעולם לא נשכח אותך.

כל כך רצית את הכנפיים האלו
ואכן קיבלת אותן,
אבל לא כנפיים כמו שרצית-
אלא של מלאך.

מלאך שמסתכל עלינו מלמעלה,
וצוחק.
אבל אנחנו חיים באי-ודאות
כי ככה זה עם המוות

לזכרו של יאיר ז"ל - שחר קרייזל

רציתי לכתוב מילים ספורות לזכרו של יאיר ולספר על ידידות מיוחדת, שהיתה לי איתו בשנים האחרונות. ידידות שהתחילה בכדור-סל, ונמשכה מעבר לזה.

אני אספר על התקופה שיאיר התחיל לשחק בקבוצת הילדים של "הפועל" ירושלים. ראיתי אותו כמה פעמים במשחקים שונים, ומההתחלה הוא היה השחקן המוביל בקבוצה, עד שהגיע לקבוצת הנערים בהפועל.

בזמן הזה התחלתי לשוחח עם יאיר על כדור-סל, אן בי איי, מכבי ת"א, מייקל ג'ורדן ועוד. יאיר ואני התחלנו לשחק יחד באימונים של הקבוצה בקיבוץ, ותמיד נהניתי לשחק איתו באותה קבוצה. היתה לנו הבנה עיוורת במגרש. זכור לי יום מיוחד, שבו יאיר הזמין אותי למגרש של הפועל, לאימון שלו, כדי שאוכל להתרשם מהאימון ומדרך ההשקעה בקבוצה שלו. זה מאוד ריגש אותי, וכעבור זמן מה, כשכבר הייתי מנהל של הקבוצה, דאגתי לשכנע את יאיר לשחק אצלנו, אחרי שהוא כבר לא שיחק בהפועל. זכורים לי בעיקר ימי רביעי, בהם נסענו למשחקי חוץ. ישבתי ליד יאיר, והיינו מחליפים חוויות על משחקים ועל - מה צריך לעשות...

יאיר היה משקיען בצורה מעוררת התפעלות. ואני תמיד עודדתי אותו מהצד, לעשות את הדברים, שרק הוא ידע לעשות. אני זוכר שבאימונים היינו מגיעים לפני כולם, והייתי מבקש שיראה לי את התרגיל המיוחד שלו, עם סיבוב הכדור מאחורי הגב. זה היה משהו יוצא-דופן. יאיר היה משחק ומפרגן לכולם על המגרש, ובגלל זה אהבנו אותו מאוד, וכולם אהבו לשחק איתו.

יאיר היה משוחח איתי הרבה פעמים, לא רק על ספורט. למשל על מוסיקה, אביב גפן ושיריו, וגם על בית-הספר ועל כל מיני דברים יומיומיים. בנסיעה האחרונה שלנו, ימים ספורים לפני שהתגייס, שיחקנו בחוץ וניצחנו במשחק גדול של יאיר. וידענו, שזהו המשחק האחרון שלו בקבוצה, לעת עתה. כולם פירגנו לו. ממש חגגנו אחרי המשחק. החבר'ה היותר בוגרים שוחחו איתו על הגיוס, וכל מה שכרוך בזה.

יש לי רק זכרונות טובים מיאיר, וממש קשה לי לקלוט את מה שקרה. יש לי עוד הרבה לספר, אבל לעת זו אני מסתפק בסיפורים הללו, שקשורים לי וליאיר, ובמיוחד לנושא הכדור-סל.

יאיר תמיד יהיה בזכרוני, ותמיד נדע את חיוכו וחינו, ונאהב אותו בליבנו.

הדמעות זולגות לכולנו. מילים, אין - קורנל רומנול

ליערה, יפעת, יואב, יעל, יונית וג'וחא-

קורנליה ניסתה לנחם אתכם בחום האנושי הבלתי-אמצעי שלה, ובמה שהיא יודעת אולי, הכי טוב: בישול ואפיה.

רגשותיי - מופנמים. החוצה - צריך רק מילים.
אבל במה שקרה לכם, לנו - אין מילים...
רק שם ומסגרת,
יאיר.

אנו חדשים בקיבוץ, ואת יאיר הכרנו מעט, מעט מדי.
נער יפה, טוב לב, אדיב, רץ בלילה להכין את עצמו למשהו...
למה דוקא הוא, למה דוקא במשפחתכם, במשפחתנו !?

הכרנו את יערה ויפעת בימים הראשונים שלנו בקיבוץ, כשהחברות שלהן
למעין היתה כלאחות. את יואב כתבר באמת, יעל כל-כך דוגרית, סחיבקית,
ויונית חברה כמו שחברת קיבוץ צריכה להיות. וג'וחא - האב.
למה אבא לילדים צריך להפוך לאב ---- ?
למה אמא לילדים היא אם שכולה ?

מה מכם נקטע, נקרע - לעולם לא נוכל לדעת, להבין
לנו נשארות רק מילים כמו: צער. - עמוק ככל שיהיה, לא יוכל להביע מה אנו
חשים, כמה זה כואב גם לנו.

למען ילדיכם, למענכם, למען זכרו של יאיר
היו חזקים.

פצע המוות - עדן דותן
כיתה ד' רמת-רחל

יש פצע שאי-אפשר לרפא
יש פצע שבאמת כואב
זהו פצע המוות
פצע המוות פגע ביאיר
והאל אותו לעולם לא יחזיר.

את יאיר לעולם לא נשכח - ג'וני רפפורט

את אותו בוקר של יום ה' ה-5/12 אזכור תמיד. הבוקר שבו נספה יאיר לבית משפחת אנגל, והלב כאילו ממאן להאמין. ברגע ששמעתי את ההודעה האיומה על העלמותו של יאיר, עברו לי כל מיני מחשבות בראש, שלא נתנו לי מנוח. שאלות כמו: מה קרה? איך? ולמה?, עלו שוב ושוב, אך כמובן שלתת תשובות לא יכולתי. באותם רגעים, חשבתי על המשפחה ועל חבר שלי יואב - האם גם בהם יפגע השכול?!

לא רציתי להאמין, וקיוויתי כמו כולם, שהכל יגמר בטוב... ואז הגיעה ההודעה הטראגית על מותו של יאיר. הידיעה, הכתה בנו כרעם ביום בהיר.

הרגשתי באותו רגע, כאילו גם אני איבדתי מישהו, מישהו שהיה יקר לי מאוד. כי הרי קיבוץ זו משפחה, ולכן זה משפיע ופוגע בכולם. שאלתי את עצמי, כיצד דבר כזה יכול לקרות גם אצלנו. כי עד אותו יום זה היה רחוק מאיתנו, וקיווינו בכל ליבנו שאלינו זה לא יגיע. אך גם בנו זה פגע בסוף.

בלוויה, היה קשה לכולנו. איבדנו בן משק. איבדנו מישהו צעיר, שכל החיים היו לפניו. חשבתי לעצמי, איך ממשיכים הלאה. מה עושים. דברי ההספד של גיוחא, אבי המשפחה, ריגשו את כולנו. אצילות נפש כזאת לא ראיתי הרבה זמן. ראיתי בן-אדם חזק, שלמרות הכאב האדיר אינו מאשים את הצבא ואף מדגיש את הצורך להמשיך לחיות ולבלות... זה כנראה זן מיוחד שאין רבים כמותו. לא יכולתי שלא להסתכל בעיניים של החיילים בני המחזור של יאיר, שהתגייסו זה עתה, והנה הם עומדים מול מציאות כואבת, שלא היתה ידועה להם. רצוני להגיד להם: תהיו חזקים. כי אני בטוח, שגם יאיר היה רוצה שתנהגו כך.

אמנם, יאיר היה צעיר ממני, אך מכל שנות הכרותי איתו, ראיתי מולי צעיר שאפתן שרצה להצליח בכל; אם זה כדורסל או צבא, ושאין שום דבר שיכול לעצור בעדו מלהמשיך. אלא שלצערי, המקרה הטראגי קטע את הכל. וכמה חבל!

את אותו יום טראגי תמיד נזכור
ואותך יאיר, לעולם לא נשכח.

רק אתמול - יפתח קרייזל

לנצח, אחי, אותך אזכור
"וניפגש בסוף, אתה יודע
ויש לי חברים,
אבל גם הם כבים
אל מול אורך המשגע..."

כן, רב חובל שלי
כך אזכור אותך:
צעיר, יפה וחסון.

הייה שלום, חבר - אתה תחסר לי !

רק אתמול - היית אחד משלנו
רק אתמול - חיוךך שובר הלבבות
צד את עינינו
רק אתמול - בחליפת מייקל ג'ורדן
עם כדורסל בין אצבעותיך
תרגילים לעשות הפלאת

רק אתמול, רק אתמול
למה אי-אפשר להחזיר את
האתמול !!!
כי רק אתמול ראיתך ושאלתיך
לשלומך
ואתה, בלי לחשוב פעמיים
בסדר !!! - השבת

כן, רק אתמול - ברוב הוד והדר
עם עלמת-חן מחובקת בין
זרועותיך התהלכת!
רק אתמול.
למה אי-אפשר להחזיר את
האתמול?
כן, רק אתמול
את אביב גפן הערצת....

ופתאום - בוקר.
דפיקה על הדלת -
ותקווה שמתנפצת
כמו גלי הים
והמוני אנשים מתכנסים
ובוכים, כלא מאמינים

ואני תוהה שוב ושוב
למה ? למה ???

אי-אפשר להחזיר את האתמול.

יאיר - שולה אשכולי

לפולין לטוס התעקשת
ולהביא אישור מהמשק התבקשת
אני זוכרת את השיחות בינך לביני:
כל מילה טמונה בליבי.
ואני חשבתי לתומי, ילד כל-כך צעיר
כל-כך רוצה לראות היכן סבלו היהודים
וכך נסעת, יאיר, עם כיתת הילדים
להיות במקום ששמעת עליו
מסבא וסבתא סיפורים.

ומאז יאיר, עברו לא הרבה שנים,
לצבא התגייסת, ועם משה בוצר התגוררת
הסתדרתם יפה יחד, ואף פעם לא התלוננת.
היה לי חשוב לתת לך חדר לבד
ואז בשמחה, לפני מספר חדשים קבלת חדר
אמא שלך השקיעה, ניקתה וסידרה,
ולי היא סיפרה - כמה מאושר אתה !

אבל מי חשב, שכל-כך מהר זה נגמר...
וכך, נשארו רק זכרונות, וחדר מסודר
הלב שלי ממש נשבר, איך קורה כזה דבר
לאף אחד אין תשובה או הסבר
ושום דבר לא ישלים את החסר.

הנר שלך - אבנר אנגל

זוכר שבאת ולא חשבתי שזאת תהיה הפעם
האחרונה
לא רציתי להאמין באותה דקה לאותה
ידיעה.
חשבתי דקה אחרי דקה, אחרי דקה
מה יכול לסמל לי אותך.

מצאתי נר, קראתי לו : הנר שלך
כשהוא האיר בחוזקה, נזכרתי בבטחון שלך
וכשהוא האיר בלחש, הוא לחש לי את שמך..... "יאיר"

